

Vsako odkritje, majhno ali veliko, človeku prinaša določeno vznemirjenje. Pa naj bo to odkritje drobca prelepe samotne obale, odročne in opustele vasice, še "nedotaknjene" poti do priljubljenega vršaca ali sladkovodnega izvira v morju. Kakšno navdušenje, zadovoljstvo, pričakovanje, vznesenost, a tudi neučakanost in razburjenost se prikrade v človeške misli!

Ko se zadnjih nekaj poletij potepam po oljkinih izvornih območjih (v svetu so odkrili 1200 avtohtonih vrst, v Istri 30), me veličastna, žilava drevesa vedno znova prevzamejo s svojo mogočnostjo, navidezno ranljivostjo, skrivnostnostjo in "večnostjo". A prav posebno mesto imajo v mojem spominu dogodki izpred desetletja, ko sem kot "celinka" prvič opazovala obiranje oljk na Siciliji. Mnoštvo in bogastvo drobnih plodov, vidna skrb lastnika, da v mrežo ujame prav vsako olivo, očitno zadovoljstvo nad dobro letino ... vse to je v mojih mislih zanetilo veliko spoštovanje do lastnika. Pa tudi do rastline, ki so jo v preteklosti (pa tudi danes!) uporabljali v prehrani, za terapevtske namene in nego telesa (dišave, parfumi, aromatična olja, milo), kot zdravilo, jo darovali bogovom, iz nje izdelovali pohištvo, razsvetljevala jim je prostore, imela pomembno vlogo pri pogrebnih običajih, stoletja je navdihovala umetnike. Pričevanja izkazujejo neverjetno močno navezanost človeka na rastlino, ki naj bi jo po grškem pričevanju prva posadila Atena na sveti skali na Akropoli. Na Kreti (domnevajo, da tudi drugje) so obstajala celo določila, da mora vsak mlad moški posaditi vsaj eno oljko in nanjo skrbno paziti, dokler ne odraste. Skoraj neverjetno se zdi odkritje 3500 let starih užitnih in na videz "svežih" oliv v nepokriti posodi (na vzhodnem delu Krete). Ljudje so jih darovali bogovom, da bi jih le-ti obvarovali pred potresom. Posode so postavili čim bližje božanstvom zemlje, zato so jih našli v studencih in vodnjakih. Skrite so se obdržale tisočletja, a so nekaj minut po arheološkem odkritju razpadle; tako kot tudi bogovi niso uspeli izprositi "usmiljenja" zemeljskih sil.

Mnenje, da imajo dežele, ki mejijo na Sredozemsko morje, nekaj skupnega in da "ustvarjajo regijo", se je pojavilo relativno pozno (nemški geograf A. Phillipson je leta 1922 napisal prvo knjigo o Sredozemlju kot posebni regiji). Nekateri to dejstvo pripisujejo verski raznolikosti in politični razdrobljenosti vse od razpada Rimskega imperija. Številni geografi menijo, da je območje gojenja oljke najboljši pokazatelj razširjenosti sredozemskega podnebja in vegetacije; vendar je treba poudariti, da se je gojenje oljke močno "odzivalo" tudi na gospodarske spremembe. Lokalne posebnosti (so in še vedno) izginjajo pod pritiski turizma, trgovine, prometa, človeške nečimrnosti ... Sredozemlje se uniformira. Je tako zavedanje, da moramo z veliko mero odgovornosti skrbeti za naše skupno dobro - Sredozemlje, Sredozemsko morje, sredozemske posebnosti - novo (staro) odkritje?

Irma Potočnik Slavič

P. S. Ideogrami v naslovnem delu uvodnika (zapisani v linearni B pisavi iz ok. 1400 pr. n. št.) od leve proti desni simbolizirajo oljčno olje, oljko in olivo.

GEOGRAFSKI OBZORNIK

strokovna revija za popularizacijo geografije

Izdajatelj: **Zveza geografskih društev Slovenije**,
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Za izdajatelja: **mag. Mitja Bricelj**
ISSN: 0016-7274

Odgovorna urednica: **mag. Irma Potočnik Slavič**
Uredniški odbor: **dr. Dejan Cigale, Karmen Cunder, mag. Drago Kladnik, dr. Ana Vovk Korže, mag. Irena Mrak, Dejan Mužina, mag. Miha Pavšek, mag. Mimi Urbanc**
Upravnik revije: **Janez Nared**
Elektronski naslov uredništva:
irma.potocnik@ff.uni-lj.si

Spletna stran: **www.zrc-sazu.si/zgds/go.htm**

Zasnova in oblikovanje: **Nina Malovrh**

Tisk: **Tiskarna Oman**

Finančna podpora: **Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo**

Cena: **650,00 SIT**

Transakcijski račun: **02010-0014166331**

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1000 Ljubljana

Izhaja 4-krat letno kot enojna ali dvojna številka.

Geografski obzornik objavlja izvorne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugod.

Uredništvo si pridružuje pravico do (ne)objave, kraješanja, delnega objavljavanja prispevkov v skladu z uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.

Prispevke pošljite natisnjene in po elektronskem mediju na naslov in elektronsko pošto uredništva. Poslanih prispevkov ne vračamo.

GEOGRAPHIC HORIZON

professional magazine for popularization of geography

Publisher: **Association of the Geographical Societies of Slovenia, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenia**

For the publisher: **Mitja Bricelj, M.Sc.**

ISSN: 0016-7274

Editor: **Irma Potočnik Slavič, M.Sc.**

Editorial board: **Dejan Cigale, Ph.D.; Karmen Cunder; Drago Kladnik, M.Sc.; Ana Vovk Korže, Ph.D.; Irena Mrak, M.Sc.; Dejan Mužina;**

Miha Pavšek, M.Sc.; Mimi Urbanc, M.Sc.

Administrator: **Janez Nared**

E-mail: **irma.potocnik@ff.uni-lj.si**

www: **www.zrc-sazu.si/agss/horizon.htm**

Design: **Nina Malovrh**

Print: **Oman**

Financial support: **Ministry of Education, Science and Sports, Ministry of Environment, Spatial Planning and Energy**

Price: **4,50 USD**

Bank account: **01000-0000200097**

-010-7160-20885/0

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1000 Ljubljana, Slovenia